

Kod uczestnika

Dumne miejcie zamiary, górne miejcie marzenia i dążcie do sławy.

Coś z tego zawsze się stanie...

Janusz Korczak

ZADANIA

Miniolimpiady Języka Polskiego na Litwie dla klas VIII

TEST – str. 2

PISEMNA PRACA TWÓRCZA – str. 7

26-27 kwietnia 2012 r.

WILNO

TEST

(60 punktów)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1-12.

Lekarz czy pedagog?

1. W roku 2012 mija 70. rocznica męczeńskiej śmierci Janusza Korczaka i jego podopiecznych w Treblince¹ oraz setna rocznica założenia przez Starego Doktora Domu Sierot przy ulicy Krochmalnej w Warszawie. Dlatego też rok 2012 został ustanowiony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rokiem Janusza Korczaka. Zapewne będzie ten rok dobrą okazją do przypomnienia pięknej postaci opiekuna i wychowawcy, który całe życie poświęcił dzieciom, o których zresztą sam mówił, że *nie ma dzieci – są ludzie*.
2. Janusz Korczak był jedną z najpiękniejszych i zarazem najtragiczniejszych postaci w polskiej historii. Ale to nie tragiczny kres jego życia zdecydował o tym pięknie. Ono tkwiło w jego pracy, mądrości, idei dobra, jaka mu przyświecała, i odwadze jej propagowania oraz wdrażania w czasach, kiedy jeszcze ani rodzice, ani pedagodzy nie zdawali sobie sprawy, kim jest dziecko, jak trzeba je traktować i wychowywać, jakie prawa powinny je chronić oraz zapewniać mu prawidłowy rozwój w poszanowaniu jego godności.
3. Janusz Korczak, czyli Henryk Goldszmit, urodził się 22 lipca 1878 roku w Warszawie, w spolonizowanej, inteligentnej rodzinie żydowskiej. Jego dziadek był lekarzem, a ojciec adwokatem. Dzieciństwo i pierwszą młodość Korczak spędził w najstarszej części Warszawy, gawrze² stołecznej inteligencji – na Starym Mieście.
4. W wieku 20 lat podjął studia medyczne na Uniwersytecie Warszawskim, wówczas zwanym Cesarskim. W roku 1905 Korczak otrzymał dyplom lekarski i... znalazł się na froncie wojny rosyjsko-japońskiej, na szczęście cały i zdrowy stosunkowo szybko powrócił do pracy w szpitalu dziecięcym w Warszawie. W dwa lata potem wyjechał do Berlina, gdzie dokształcał się intensywnie i – co ważne! – zapoznawał się z niemieckim systemem zakładów wychowawczych dla dzieci i młodzieży.
5. W roku 1914 wybuchła następna wojna, wielka i straszna... Doktor Korczak został ordynatorem³ szpitala wojskowego na zapleczu frontu ukraińskiego, podjął także pracę w przytułkach dla dzieci pod Kijowem, a potem w samym Kijowie, w podobnym zakładzie, który prowadziła Maria Rogowska-Falska. „Wojenna znajomość” z Falską miała ciąg dalszy... W roku 1919 razem z Korczakiem założyła w podwarszawskim Pruszkowie Zakład Wychowawczy „Nasz Dom” – sierociniec dla dzieci, które straciły na wojnie rodziców, a następnie – kolejny na warszawskich Bielanach.
6. Proszę zwrócić uwagę na korzystny zbieg okoliczności, który znalazł dla siebie wdzięcznego ucznia w osobie Starego Doktora: otóż młodzieńcze lata Korczaka toczyły się blisko życia, biedy, ludzkiego nieszczęścia... Bardzo wczesnie wskrzesił on w sobie pasję charytatywną, empatyczny⁴ zapał i przekonania, miał – niewielkie ryzyko w tym stwierdzeniu – misyjną potrzebę służenia ludziom, i to daleko wykraczającą poza obowiązki zawodu lekarskiego. Janusz Korczak okazał się człowiekiem czynu. Czynu o tyle nieszablonowego, że uczącego i dzieci, i dorosłych; czynu zbliżającego te dwa światy, jakże wspólne i nierozzerwalne, lecz zarazem odległe od siebie, a częstokroć nawet wrogie.

Wg Leszka Żulińskiego

¹ Treblinka – niemiecki obóz pracy i zagłady istniejący w czasie drugiej wojny światowej na terenie Polski.

² Gawra – tu: miejsce zamieszkania.

³ Ordynator – lekarz kierujący oddziałem szpitala.

⁴ Empatyczny – związany z umiejętnością wczuwania się w sytuację innej osoby.

1. Jakie rzeczowniki w 1. akapicie są użyte w celu określenia osoby Janusza Korczaka? Podaj trzy określenia rzeczownikowe.

A..... B..... C.....

(3 punkty)

2. Na podstawie tekstu przy każdym stwierdzeniu napisz TAK lub NIE.

- A. *Janusz Korczak* to pseudonim; imię i nazwisko tego człowieka brzmi inaczej -
- B. Janusz Korczak całe życie spędził w swym rodzinnym mieście Warszawie -
- C. Janusz Korczak zginął męczeńską śmiercią razem ze swoimi wychowankami w 1942 roku -
- D. Janusz Korczak pragnął zbliżyć świat dzieci i świat ludzi dorosłych -
- E. Janusz Korczak głosił piękne idee, lecz niewiele uczynił dla ich wcielenia w życie -
- F. Zamiłowanie do medycyny Janusz Korczak odziedziczył po dziadku -

(6 punktów)

3. Wyjaśnij krótko, jak rozumiesz sformułowanie: *nie ma dzieci – są ludzie*.

.....
.....

(2 punkty)

4. Dlaczego J. Korczak jest jedną z najpiękniejszych postaci w polskiej historii? Wypisz z 2. akapitu trzy nazwy wartości, które nadawały sens życiu J. Korczaka.

A..... B..... C.....

(3 punkty)

5. Jaką funkcję składniową pełni rzeczownik *Warszawy* w poniższym zdaniu? Zaznacz poprawną odpowiedź.

Dzieciństwo i pierwszą młodość Korczak spędził w najstarszej części Warszawy.

A. Podmiotu B. Okolicznika C. Przydawki D. Dopelnienia

(1 punkt)

6. Na podstawie 4. akapitu wskaż, gdzie J. Korczak zdobywał doświadczenie po studiach.

A.

B.

C.

(3 punkty)

7. Skomentuj krótko poniższy fakt z pozycji optymisty.

Maria Rogowska-Falska razem z Januszem Korczakiem założyła sierociniec dla dzieci, które straciły na wojnie rodziców.

.....
.....

(2 punkty)

8. Podaj dwa przymiotniki do rzeczownika *czyn*.

A. *czyn* (jaki?) B. *czyn* (jaki?)

(2 punkty)

9. Podkreślone wyrazy lub połączenia wyrazowe zastąp wyrazami o podobnym znaczeniu.

A. tragiczny kres życia -

B. propagowanie idei -

C. ani rodzice, ani pedagogzy nie zdawali sobie sprawy -

D. wcześniej wskrzesał on w sobie pasję charytatywną -

(4 punkty)

10. W wykropkowane miejsca wpisz słownie podane liczebniki w odpowiedniej formie.

- A. W roku (2012)mija
siedemdziesiąta rocznica męczeńskiej śmierci Janusza Korczaka i jego podopiecznych.
- B. W wieku (20) lat podjął studia medyczne.
- C. W roku (1914)
wybuchła następna wojna.
- D. W domu dziecka początkowo było (30) dzieci.
(4 punkty)

11. Do każdej pustej rubryki tabeli wpisz po jednej nazwie własnej z tekstu.

Nazwa osobowa	
Nazwa miejscowości	
Nazwa ulicy	
Nazwa instytucji	

(4 punkty)

Suma punktów za zadania 1-11	
------------------------------	--

Przeczytaj wiersz i wykonaj zadania 12-20.

Jan Twardowski

Sprawiedliwość

Gdyby wszyscy mieli po cztery jabłka
gdyby wszyscy byli silni jak konie
gdyby wszyscy byli jednakowo bezbronni w miłości
gdyby każdy miał to samo
nikt nikomu nie byłby potrzebny

Dziękuję Ci że sprawiedliwość Twoja jest nierównością
to co mam i to czego nie mam
nawet to czego nie mam komu dać
zawsze jest komuś potrzebne
jest noc żeby był dzień
ciemno, żeby świeciła gwiazda
jest ostatnie spotkanie i rozłąka pierwsza
modlimy się bo inni się nie modlą
wierzymy bo inni nie wierzą
umieramy za tych co nie chcą umierać
kochamy bo innym serce wychłódło
list przybliży bo inny oddala
nierówni potrzebują siebie
im łatwiej zrozumieć że każdy jest dla wszystkich
i odczytywać całość

12. Wypisz z wiersza wers, w którym zawarta jest apostrofa do Boga.

.....
(1 punkt)

13. Czy następujące twierdzenia są zgodne z przesłaniem wiersza? Obok każdego napisz TAK lub NIE.

- A. Nierówność wśród ludzi jest karą Bożą -
- B. Wszystko na świecie jest stworzone tak, aby się wzajemnie uzupełniało -
- C. Podmiot liryczny wyraża marzenie, żeby wszyscy ludzie byli równi i wszyscy jednakowo zamożni -
- D. Sprawiedliwość polega na tym, że mając różne dary w różnych ilościach, możemy się nawzajem dzielić, „wymieniać”, obdarzać -
- E. Dzięki wzajemnej pomocy i współpracy świat tworzy harmonijną całość -
- F. Autor potępia ludzi, którzy są niewierzący i nie modlą się -

(6 punktów)

14. Wypisz z wiersza trzy pary wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu.

- A. -
- B. -
- C. -

(3 punkty)

15. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Serce wychłódło to:

- A. Epitet
- B. Porównanie
- C. Metafora

(1 punkt)

16. Do każdej pustej rubryki tabeli wpisz po jednym odpowiednim zaimku z wiersza.

Zaimek osobowy	
Zaimek dzierżawczy	
Zaimek wskazujący	
Zaimek nieokreślony	

(4 punkty)

17. W wyrazie *wierzymy* wskaż liczbę liter i głosek.

Liczba liter -

Liczba głosek -

(1 punkt)

18. Do podanych czasowników dopisz po jednym odpowiednim rzeczowniku lub wyrażeniu przyimkowym.

A. Dziękować

B. Modlić się

C. Potrzebować

(3 punkty)

19. Uzupełnij podane porównania odpowiednim przymiotnikiem.

A. jak ryba

B. jak lis

C. jak pszczoła

(3 punkty)

20. W każdym punkcie wpisz imię i nazwisko twórcy, który reprezentuje daną dziedzinę kultury polskiej.

A. Literatura (proza) -

B. Malarstwo –

C. Film -

D. Muzyka klasyczna -

(4 punkty)

Suma punktów za zadania 12-20	
Suma punktów za test	

